

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA DVAKRAT TEDENSKO, OB SREDAH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 19 * Maribor, sobota, dne 5. marca 1938 * Leto XIII

Vlada bo dala volilni zakon — ob pravem času

K proračunu notranjega ministra.

V torek je narodna skupščina razpravljala o proračunu notranjega ministrstva, ki je višji za 62,879.566 Din kakor je bil lanski. Minister dr. Korošec je opravičeval zvišanje proračuna z izpopolnitvijo uradnega aparata, zlasti policijske službe.

Nato je govoril minister dr. Korošec o političnih razmerah in zlasti o hrvaškem gibanju, ki se bode rešilo, samo je treba potrpljenja in časa. Minister je tudi rekel, da režim goji enako ljubezen do vsega naroda brez razlike, do Srbov, do Slovencev, kakor tudi do Hrvatov.

Gospod minister je po svoje definiriral pojem demokracije. Zagotavljal je, da so se volitve vršile brez pritiska ter dejal, da se ne more trditi, da ni demokracije, če oblast zahteva — red. Tudi nove zakone je obljubil gospod minister. Ne bom posegal v zgodovino, narod pa naj bo uverjen, da

pride vse ob — pravem času.

Režim ni za fašizem ali diktaturo.

Notranji minister hoče še dalje paziti na komunizem.

»Sicer pa smo dovolj močni in nasprotnikom lahko puščamo svobodo«, tako je rekel gospod notranji minister v narodni skupščini in ker je ogromna večina na strani JRZ, ni razloga, da bi ne vpeljali tajne volilne pravice.

Ministrova izjava velja seveda kot merodajna pri nas in v mednarodnem svetu.

Za demokratično delovno pravo v Franciji

Francoski senat izziva krizo vlade.

Francoska poslanska zbornica je odobrila zakon o delovnem statutu. Senat pa zakona ni odobril, marveč ga je v nekaterih točkah — poslabšal. Zlasti senat ne more uvideti potrebe, da ima tudi delavski zaupnik vpogled v gospodarstvo v obratu. Poslanska zbornica zahtevam senata ni ugodila, ker je zakon kompromisno delo ljudske fronte, od katere je tudi sedanja vlada odvisna. Vlada ljudske fronte pa ima namen uvesti nekaj socialni mir, to je obliko reševanja sporov spravi na zakonito pot z demokratičnim reševanjem sporov.

Príkačujejo, da bo predsednik vlade Chautemps, ki je tudi član senata, prepričal senat, da je zakon potreben in da senat ne bo izvajal starokopitne kontrole nad poslansko zbornico.

S. Blum svari.

Sodrug Leon Blum je tudi v »Populaire« napisal posvarilen članek. Blum opozarja senat, da bi v primeru, če ta izzove novo vladno krizo, nastala res prav absurda situacija, ker bi v tem primeru senat, ne pa zbornica, bil izhodišče za sestavo nove vlade, kar bi vedlo neizbežno do težkega ustavnega spora.

Francoska javnost pa želi reda, zato se tudi senat ne bo mogel upirati ter izzvati zamotanje političnega položaja. V Franciji danes namreč ni mogoča vlada izven ljudske fronte ali vsaj brez nje tihega sodelovanja.

Usoda Evrope — v Aziji

Zmaga japonskega imperializma — konec evropske kulture

Takozvani boksterski upor skoraj pred štiridesetimi leti je združil velike države obenem z Japonsko vred k skupni akciji proti Kitajski. Ob tej priliki je bivši nemški cesar Viljem II. skoval reko »rumeni nevarnosti«, ki se pojavlja na Daljnem vzhodu. Posledice takratne kazenske ekspedicije so zavrle razvoj Kitajske in pripravljale sedanjo japonsko akcijo. Japonska je sedaj s preziranjem zavrila vse mednarodne koncesije, ki so jih velesile za se izsilile od ponižane Kitajske ter si zase laste izrecne predprave.

Vojna v vzhodni Aziji postaja čimbolj odločilno dejstvo svetovne zgodovine. Razvoj, ki se tam pojavlja, utegne imeti največji vpliv na ves svet in zlasti na Evropo. Prodiranje Japonske v Kitajski se bolj in bolj pretvarja

v končni obračun na Daljnem vzhodu.

In velesilam se utegne maščevati, ker niso poprej pokazale več energije. Morda je točno ono, kar so nedavno javljale novine: da Japonska ni bila pripravljena za vojno v takih razmerah ter, da jo je k temu prisilil razvoj dogodkov in novo grupiranje oblasti na Japonskem. Vojni krogi odločujejo o razvoju zadeve. Ono, kar je Japonska že desetletja name-ravala samo teoretično, je sedaj treba pretvoriti v stvarnost. Leta 1917. je tedanji ministrski predsednik Tanaka izdelal načrt pod devizo »Azijo Azijcem«. Cilj tega načrta je bila absolutna premoč Japoncev na Daljnem vzhodu.

Sedanji minister za notranje stvari, admiral Suencugu, je še znatno razširil ta načrt. Kratko in jedrnat je izjavil: Kitajska, Mandžukuo in Japonska se morajo združiti v en politični, gospodarski in ideološki blok. Oblast bele rase nad rumeno raso da mora prenehati. — Dalje se da umeti iz admiralovih pojasnil, da je sedanja vojna samo prva etapa dolgotrajnega boja za zedinjenje vseh Azijcev. — Popolno podjarmljenje Kitajske in

ustanovitev bloka 600 milijonov ljudi rumene rase,

je samo del velikega načrta japonskih imperialistov.

In to gibanje utegne zajeti tudi britsko in holandsko Indijo, Indokino, Malajske otoke v Indijskem oceanu. In tedaj bi bilo polovica človeštva združenega pod japonsko oblastjo!

Seveda tega ogromnega načrta ni mogoče izvesti brez vojne, predvsem brez vojne proti Angliji in eventualno tudi proti Zedinjenim državam, ali celo tudi proti Holandiji in Franciji, ki imajo tam svojo posest. In, če verujemo bahavim besedam Japonske, moramo uvideti, da s tem razračunavanjem že računa! Ne smemo pa pri tem prezreti, da v tem primeru ne bi bili varni celi kontinenti: Avstralija, Nova Zelandija itd. Vsekakor se torej pripravljajo

velike izpremembe v svetovni politiki.

Razdelitev oblasti na zemeljski površini in nad ljudmi, ki na njej prebivajo, utegne biti izpremenjena.

In tudi svetovno gospodarstvo pojde tedaj po novem pravcu...

Država, ki je podpisala vse mogoče pogodbe, med njimi Kelloggov pakt, ki izrecno določa, da se vojna sredstva ne bodo prej porabljala v svojih, preden so bila poizkušena vsa druga, je izkoristila priliko, da samostojno vodi politiko, ki je pogazila vse sporazume.

Pustimo sedaj za trenutek vse dalekosežne načrte ekstremnega japonskega imperializma in se zadovoljimo z mislijo, da se združijo Kitajska, Mandžukuo in Japonska v en blok, v katerem bo volja Japonske v vseh primerih merodajna. 600 milijonov ljudi, ki žive na 12 milijonov kvadratnih kilometrov zemlje, postane sposobnih tedaj za boj proti vsakršnemu odporu! Ali imamo še kje drugje tako združeno oblast?

Edino Evropa, enotna Evropa, obenem z Rusijo, bi se še utegnili upreti takemu ogromnemu bloku.

Rumena nevarnost se torej šele sedaj pojavlja na obzorju z vsemi svojimi posledicami.

Če se ta ogromna, dobro oborožena lavinja ljudi spravi v gibanje, more premagati vse odpore in ustanoviti svojo oblast ne le nad Azijo, marveč tudi nad drugimi deli sveta. In to bi pomenilo brez nadaljnega

konec oblasti belih v Indiji in v drugih deželah vzhodne in srednje Azije.

In kako bi se stvari razvijale s stališča gospodarstva?

Dve desetletji sta bili dovolj, da je postala Japonska nevarna konkurentka na vseh svetovnih tržiščih. — Standard življenja japonskega delavca, ki prebiva v bednih stanovanjih, ki ima nizke mezde in ki dela dalje kakor evropski ali ameriški delavec, ki ne je dražje mesa, nego se hrani z ribami in drugo ceno hrano — bil je že doslej, čeprav ne po svoji krivdi, »tekmeč« evropskega delavca. In kaj bo šele takrat, če se zviša število od 70 na 600 milijonov ljudi, in kitajski delavec, katerega življenjski standard je še nižji, pride pod oblast neobzirnega kapitalizma, in se ta ogromna udarna sila prične udeleževati v svetovnem gospodarstvu?

Tedaj se bodoči razvoj v Evropi in v Zedinjenih državah ameriških ves spremenil. Belega delavca z večjimi zahtevami bo davila rumena konkurenca. Japonski ne bo več primanjkovalo surovin, ker bo na surovinah bogata Kitajska dobavljala japonskemu velekapitalu vse kar bo rabil. Cenena delovna sila bo omočala izkoriščanje in predelovanje tega obilja naravnega bogastva.

Življenjskega standarda tedaj ne bodo določali v Evropi, neha bo določal kitajski kul.

To nikakor niso razveseljivi pogledi za bodoči razvoj na svetu.

Seveda še ni nemogoče, da se deloma omeji ta velika nevarnost, ki preti. Samo zaradi tega, ker je Evropa tako neenotna, more Japonska izvajati svojo veliko vojno akcijo. — Razen tega morajo tudi Anglija in Zedinjene države ameriške opustiti svojo rezervo in ne smejo prodajati Japonski jekla in vojnega materiala. Nagli ukrepi proti lukavemu in neobzirnemu nasprotniku so nujno potrebni.

V vzhodni Aziji se bje boj o bodočnosti zgodovine človeštva. Javno je priznано, da

Japonska zbira svoje sile prav za prav proti beli rasi.

Ali hoče bela rasa še o pravem času spoznati, kako velika nevarnost ji preti? Žal, o tem skoraj dvomimo! Po »R. N.«, B.

Velik socialistični shod v Skoplju

2000 udeležencev posluša s. dr. Živka Topalovića.

V nedeljo, dne 27. februarja t. l. se je vršil v Skoplju velik socialistični shod. Vel. dvorana kina »Avala«, v kateri je prostora za 2000 ljudi, je bila natlačeno polna delavcev in pripadnikov raznih delovnih slojev.

Shod je otvoril s. Dragoslav Stanišić, ki je rekel, da se je pred tednom dni prav tu vršil shod združene opozicije, na katerem pa na žalost ni bilo čuti niti ene besede o delavstvu in njegovi politični akciji. Izkušnja pa je pokazala, da bo boj meščanske opozicije splahnel, ako ne bodo v boju za demokracijo pomagali tudi delavci. Nato je dobil besedo s. dr. Topalović.

S. dr. Topalović je razložil socia-

listično gledanje na notranji politični položaj in na zaključeni sporazum med strankami združene opozicije. Izvajanjem govornika so navzoči pazno sledili in jim glasno pritrdjevali. Zlasti pa je pričalo živahno ploskanje ob koncu shoda, da delovno ljudstvo odobrava akcijo socialistov in njihov program.

Upravičeno se trdi v Skoplju, da je bil ta shod najbolj posrečena in najsijajnejša manifestacija za državljansko enakopravnost in demokracijo, izmed sličnih prireditve, ki so se doslej vršile v Skoplju. Ta manifestacija bo imela brez dvoma velik vpliv na razvoj prilik v tem važnem delavskem središču.

Poljski kmetje zahtevajo demokracijo in groze s stavko

Kongres poljske zedinjene ljudske stranke.

V Krakovu se je vršil te dni kongres zedinjene ljudske stranke, ki je jako važen za poljske politične razmere. Ljudska stranka je odločno proti avtoritarnemu režimu, ki ga nekateri žele še dosledneje izvesti na Poljskem. Poljski kmetje groze s kmetiško stavko, če se ne bi izvajala svoboda in demokratična politika. Ogorčenje je povzročilo preganjanje kmetov ob prvi demonstrativni stavki lani.

Knjige »Cankarjeve družbe« Vam dajejo razvedrila in znanja, vzpodbude in poguma.

Za odpoklic prostovoljcev iz Španije

Kakor poročajo »News Chronicle« je sovjetski poslanik Majski obvestil predsednika odbora za nevmešavanje lorda Plysmonta, da Rusija sprejema predlog za odpoklic prostovoljcev. Gre samo za število. Angleži predlagajo za obe strani odpoklic po 15.000 prostovoljcev, dočim Italijani samo 10.000.

Po odpoklicu prostovoljcev bi se priznala Francu pravica vojskujoče se stranke.

Najbrž pa iz teh razgovorov zo-

pet ne bo nič, ker gre za navadno izigravanje, katerega si dovoljuje fašizem.

Španski Francovci groze Angliji

Francov general de Llano je izjavil, da se bo morala Anglija odpovedati Gabriltariju, ki spada Španiji. Ta grožnja je bila izrečena komaj par dni prej, preden so Francovci zopet bombardirali angleško ladjo »Apiro«. Ali se bodo Angleži kaj na-

učili iz dogodkov ali pa imajo svoje »dalekosežne probleme«, za katere so potrebne žrtve — lastnih državljanov.

Na frontah ni posebnih dogodkov

S španskih bojišč ni posebnih novic. Zdi se, da zbirata obe vojskujoci se stranki sile za nove udarce.

Franco se je pri Teruelu hudo izčrpal in bo preteklo precej časa, predno bo mogel nastopiti s svežimi silami.

Nov proces v Rusiji

Bivši prvaki komunistične stranke obtoženi špijonaže in prevratnih dejanj

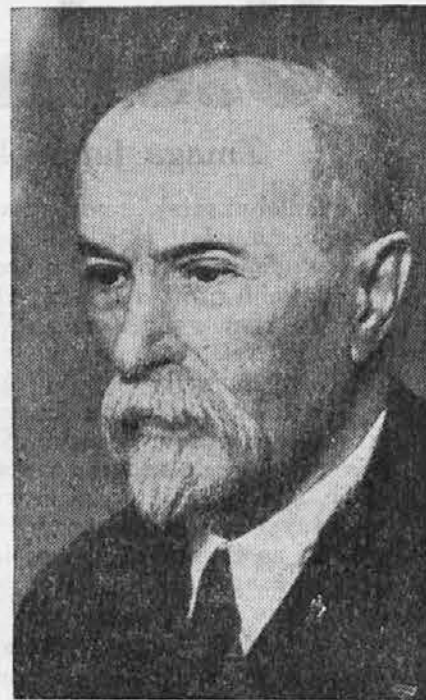
V torek se je pričel pred vojaškim senatom v Moskvi nov politični proces, v katerem je po poročilih obtoženih veleizdajniških akcij 21 oseb. Med obtoženci so Buharin, Jagoda, Krestinski, Rakovski in Rosengolz. Med obtoženci so štirje profesorji medicine, ki so obdolženi namerne zastrupitve zastopnikov režima, med njimi tudi Maksima Gorkega ter Mešinskega. Obtoženci so dalje delovali za cepitev ruske uni-

je, to je odcepitev Ukrajine, Gruzije, Armenije, Azerbejdžana in Vladivostoka. Obtožnica se nanaša na delovanje obtožencev od leta 1918. dalje do danes. Očita se jim tudi vohunstvo v prid tujih držav. Prava kontrola ruskih dogodkov je seveda nemogoča. Obtoženci so bili večinoma še ožji sodelavci Lenina v ruskem revolucionarnem gibanju in ob prevratu.

Apel socialistične delavske internacionale Moskvi

Izvršilna odbora Socialistične delavske internacionale in Mednarodne strokovne internacionale sta poslala Moskvi brzojavni apel, da naj se procesi take vrste, kot je sedanj, ne vrše, ako ni za krivdo obtožencev v resnici dovolj pozitivnih dokazov, ker ti procesi silno škodujejo ugledu

Sovjetske Rusije v svetu in ideji demokracije. Svet ima vtis, da gre za osebna razračunavanja med včerajšnjim in današnjim režimom, ker si ni mogoče misliti, da bi bili ljudje, ki so vodili Sovjetsko Rusijo v času njenega nastanka in še pozneje, sami špijoni, izdajalci itd.

7. marca pred 88. leti je bil rojen sedaj že pokojni T. G. Masaryk

Doma in po svetu

Naredbo o državnih tiskarnah vlada umakne. Na anketi prosvetnega ministrstva je vlada obljubila, da se zakon o državnih tiskarnah umakne, ker bi sicer preveč oškodoval privatne interese in delavstvo. Intervencije organizacij delodajalskih in delavskih, kakor tudi resolucija ljubljanskega občinskega sveta, ki sta jo predlagala obč. svetnika Kralj in Likar, je imela učinek, da se je o stvari resno razpravljalo na anketi ter končno umaknilo dalekosežno škodljivo naredbo.

Kovane novce po 10 par izda državna kovnica sredi tekočega leta. Tak amandement bo sprejet s proračunskim zakonom.

Gabriele d' Annunzio je umrl. Dne 1. marca je v 75. letu starosti umrl italijanski pesnik Gabriele d' Annunzio, ki je zavzel Reko na svojo odgovornost ter jo priključil Italiji.

Obtok denarja v naši državi

je znašal po poročilu Narodne banke: Skupno je bilo v prometu denarja za 5.834.07 milijonov dinarjev dne 31. decembra 1937. V prometu so bankovci po 1000, 500 in 100 dinarjev. Obtok kovanega denarja pa je znašal koncem leta 1937. 839.8 milijonov dinarjev. — Narodna banka je napravila bruto dobička 136 milijonov dinarjev, čistega pa 56.5 milijonov. Od tega dobička so prejeli delničarji banke 39 milijonov, med njimi državna blagajna 14.7 milijonov. Drugi delničarji so potemtakem prejeli 24.2 milijona na dividendah.

Italijanski tisk je silno zadovoljen s sklepi balkanske zveze v An-kari. Zlasti je zavladalo veselje zaradi priznanja abesinskega cesarstva. Gre kakor po maslu. Tudi priznanje Francove Španije pomeni zblizevanje in priznanje zdrave politike ali korak v tem pravcu.

Resolucija o položaju tekstilnih delavcev

sprejeta na konferenci tekstilnih delavcev SDSJ. v Mariboru, dne 20. februarja 1938.

Zbrani tekstilni obratni zaupniki ter organizacijski funkcionarji vseh mariborskih tekstilnih tovarn, po zaslišanju poročila o splošnem položaju delavstva

ugotavljajo:

da postajajo gospodarske in socialne razmere tekstilnih delavcev vedno slabše. Delodajalci izkoriščajo apatično stanje tekstilnega delavstva za dalekosežne racionalizacije svojih podjetij. Neutemeljeni odpusti delavcev so na dnevnem redu. Teror pri volitvah obratnih zaupnikov v poednih tovarnah s strani podjetnikov je v očitem nasprotju z zakonitim predpisi. Kolektivna pogodba, ki je bila sklenjena 1. 1936, je v mnogih tovarnah samo na papirju. Določb delavskih zaščitnih zakonov podjetniki ne izvajajo. Veliko je število žensk in mladotnikov, ki so zaposleni po noči. Veliko je število takih delavcev, ki delajo dnevno po 14 in 16 ur (dva šifta) brez zakonitih procentov. Veliko je takih podjetnikov, ki ali ne plačujejo v smislu § 219 obrtnega zakona delavcem zagotovljene mezde za slučaj bolezni, ali pa plačujejo le razliko med hranarino in mezdo. Zakon o minimalnih mezdah je sicer nudil gotovemu številu podeželskih delavcev možnosti boljšega zaslužka, vendar pa ta zakon delavstvu v mestih

in industrijskih centrih ni prinesel one minimalne mezde, ki bi bila, oziroma se na današnjo draginjo, nujno potrebna. Uveljavljanje zakona o zavarovanju za starost, onemoglost in smrt je delavstvo sicer pozdravilo, vendar se ne more strinjati z vsemi določbami: starostna doba je previsoka, rente so premajhne, vdovske rente so le kratkotrajne, za brezposelne delavce država ničesar ne prispeva v to zavarovanje.

Zato konferenca

zahteva:

da se tekstilni industrijalci v vseh točkah drže kolektivne pogodbe; da vpoštevajo socialno - zaščitne zakone, posebno glede delovnega časa, plačevanja nadur, zaposlitve žensk in mladotnikov po noči, glede § 219 o. z.; da se racionalizirane obrate obremenijo s posebnim davkom, ki naj gre v korist brezposelnim delavcem; da se delovni čas skrajša od 48 ur na 40 ur tedensko ter delavske mezde primer-no zviša; da se zakon o minimalnih mezdah spremeni v toliko, da bodo minimalne mezde dejanski odgovarjale nujnim življenjskim potrebam delavstva ter da bo strokovnim organizacijam povrnjena svoboda strokovnih akcij in pravica štrajka; da se zakon o zavarovanju za starost, onemoglost in smrt spremeni v toliko, da bo starostna doba znašala 60 let in ne 70 let, da bodo rente primerno večje, da bodo vdovske rente trajne ter da bo država v zadostni meri prispevala v to zavarovanje za brezposelne delavce.

A. M. de Jong:

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

»No, daj... stopi k nji: vprašaj jo vendar ali ne bi plesala šotiš s teboj!... Prokleto, kaj se res ne upaš!«

»Ne upam?... Ne upam?« je godrnjal divji lovec težko požiraje. »Rad bi vedel, zakaj ne.«

»Ti si ne upaš, Goort! Polne hlače imaš pred tem Holandcem!«

»Pred tem osranim dolginom?« je zmerjal Vrč jezno. »On, da bi imel kaj govoriti: danes se lahko pleše z vsako.«

»No, pleši vendar... vprašaj jo že enkrat!... Nimaš dovolj poguma kaj?«

»Ta bi bila lepa! Proč, napravite mi prostor!«

S pestjo je udaril ob rob čepice na glavi, da se mu je zasukala po strani, potem pa se je s komičnimi kretnjami približal preoblečeni ženi, ki se je obešala na Napoleónovega vojaka, objemajoč ga z roko okoli ledij.

Halo, Janekica, ta šotiš boš plesala z menoj! je vzkliknil z bučno veselostjo.

Ženska ga je osuplo pogledala; nemirno so zrlle njene oči skozi izrezani luknji v maski, toda

že je stopil dolgi Holandec korak naprej in se, roki iztegnjeni, kot v obrambo, postavil pred njo, ter zarežal surovo:

»Ne bo nič: moje dekle ne pleše z robijašem!«

Besede so zveneje jasno in trdo: na to je zavladala tesnoba tišina. Navzoči si niso upali niti dihati. Žene so vztrepetale in se oprijele mož, ki so se tresli od pričakovanja, kaj bo sledilo. To se ne bo mirno izteklo! Sedaj mora priti do izbruha, divja jeza si mora dati duška: saj so vendar poznali Vrča!... Najdrznejši med njimi bi si ne upal, da bi mu bil kaj takega rekel... Na splošno začudenje pa je ostal divji lovec miren in je rekel resno:

»Ali sem te morda kaj vprašal? Vprašal sem Janeko. Ali se bova enkrat zavrtela, Janeko, da ali ne?«

»Ne,« je odgovorila in se še tesneje privila k Holandcu. »Ne plešem s teboj.« Zopet je nastala tišina in okoli stoječi so vztrepetali pred tem, kar bo sledilo. Toda Vrč ni storil ničesar takega. Smejal se je hripavo in zaničljivo ter dejal s trdim povdankom, toda brez najmanjše zlobe.

»Tudi prav! Pač druga namesto Tebe. Vsek je po svoje pahnjen — vsaka mušica po svoje brenči! Daj, Mike, pa se zavrtiva midva!«

Zgrabil je postavno dekle okoli pasu in za-

vpil: »Godba!« ter se že tudi zavrtel z njo, udarjajoč z nogo takt po melodiji harmonike in pojoč:

En šotiš za Miko,
en valček za Žana,
čebulo surovo,
da grizli jo bomo!

S tem je bila nevarnost pri kraju. Žene so se oddahnile, možje pa so razočarani nekoliko godrnjali, ker bi bili radi videli, kako se bosta spoprijela ta dva herkulasa... Toda Vrč ni niti mislil na pretep... Ječa mu je bila najbrž še preživo v spominu... Plesal je, kričal vedno glasneje in bolj surovo, prepeval z drugimi, pil ter ga imel skoro precej kozarcev preveč pod kapo. Okoli štirih popoldne je ležal vinjen v Biressovi pivnici na klopi ob steni; ne dolgo potem je, opotekaje se, stopil na cesto; mrmraje sam pri sebi in zapletajoč se z jezikom, ga je zaneslo čez hišni prag, med krikom in vikom mladine, ki se je podila za njim. Potem ga ni nihče več videl. Smejoč se so govorili o njem: da mu prostost ne stori dobro in da tudi dobrega žganja ne prenese več: predolgo je bil sedel za zamreženimi okni... ako se človek takega veseljačenja enkrat odvadi, potem se ne znajde več... Sedaj že leži kot kladba doma v kakem kotu in smrči, dokler ga bo minila pijanost, med tem ko pustno rajanje šele pričinja!...

(Dalje prihodnjič)

Iz naših krajev

Hrastnik

Predavanje »Delavstvo in kultura« se bo vršilo v nedeljo, dne 6. marca s pričetkom ob 5. uri popoldne v lokalni nad trgovino Pečnik. Predaval bo s. Stukelj iz Ljubljane. Dolžnost vsega zavednega delavstva je, da se predavanja udeleži v čim večjem številu. Odbor.

Kranj

»Rdeči teror...« »Gorenjčev« »žurnalista« se je zadnje čase zopet mudil v neki večji kranjski tovarni in je dobil vtis in občutek, da vlada tod »grozni rdeči teror«. Sicer bi bilo pregrešno misliti, da je temu »žurnalistu«, med pisanjem bedastih vrstic, še vedno zvonilo v ušesih, ko je sedel med svojo bratovščino »zelenih« gospodičev, ki radi razpravljajo o sličnih metodah. Kaj misli demagoški pisec, da delavci res ne vedo, ali bolje rečeno, ne čutijo, od katere strani prihaja resnični teror in kakšna mu je barva. Za one, katerim je greh dvomiti nad »dejstvi« »Gorenjca«, naj pa vendar to-le: Pred nedavnim časom sta dva, že dalje časa brezposelna delavca, dobila neke delo in se odpravila na prvi »šilt«. Predno sta prišla za delo, jima je bilo že tudi odpovedano, ker da so se o njima informirali, pa sta »slabo« zaznamovana. — Dalje se »zeleni« pri agitaciji ne poslužujejo samo zaposlenih žensk, temveč predvsem ubogih in lačnih brezposelnih. Košček kruha pa pri lačnemu brezposelnemu res dobro vleče... Končno je članek še »zabeljen« z grozečo denunciacijo, ki glasi: »Če je podjetje, v katerem kraljuje vneto »proletarka«, kaj na tem, da se tovarna kmalu ne spremeni v »podjetje sodrugov in sodružice«, mu lahko postrežemo z imenom vnete agitatorke.« — Ne bomo se čudili, ako bo »Gorenjec« prihodnjič tudi inozemske podjetnike proglasil za komuniste, če se ne bodo pri njem informirali glede te »preteče nevarnosti«. Pa kaj bi se zanimali, saj jim je gospod »delavec« gotovo na uslugo in jim bo to tudi nenaprosen sporočil. Tako se vzgajajo denuncijanti.

Esperantski tečaj se odpre v nedeljo, dne 6. marca ob 9. uri popoldne v gimnaziji in sicer pod okriljem esperantskega društva »Zelena zvezda«. Tečaj se bo vršil za začetnike. Prijavite se pravočasno in sicer najkasneje pred otvoritvijo.

JRZ v Stražišču brez predsednika. Preteklo nedeljo se je vršil v Stražišču občni zbor krajevne organizacije JRZ. Na tem občnem zboru je dosedanjí predsednik odstopil, oziroma ni hotel več prevzeti te »častne« funkcije. Tudi nihče drugi od članov ni hotel prevzeti njegovega mesta, vsled tega se je občni zbor razšel, ne da bi si bili izvolili predsednika. V taboru JRZ toraj nekaj ni v redu.

Litija

Ob 88. obletnici rojstva Masaryka.

V ponedeljek, dne 7. marca, poteče 88-let od rojstva češko-slovaškega prezidenta T. G. Masaryka, ki je umrl 14. septembra lanskega leta. V njegov spomin bo priredila tudi litijska podružnica »Vzajemnosti«.

Masarykovo svečanost

to nedeljo, dne 6. marca ob pol 10. uri dopoldne v gostilni g. Lapa v Litiji. Opozarjamo sodruge, da pripeljejo seboj tudi svoje žene, sodelavce pa svoje može in mladino, tako da bo vsakdo slišal, kakšen velik prijatelj in neustrašni bojevnik za pravice delavstva je bil ta nepozabni Masaryk. — Govorila bosta ss. dr. Avg. Reisman o Masaryku in urednik s. Viktor Eržen o socialni zaščiti.

Nikar ne nadlegujte rdečkarjev! V naše kolonije prihajajo večkrat razni prosilci. — Eden izmed njih je hodil z nabiralno ploščo za »Prosvetni dom«. Nekateri so dali, da bi se ga odkrižali. Toda nedolgo potem je zopet prišel. Ljudje so se branili, češ, da naj jih nikar ne obiskuje tako pogosto, on pa se je odrezal, da namerava priti vsako »colengo«. Nekega dne se je pa pojavila neka gospa, ki je svoje žrtve lovila kar na cesti. Od delavk je zahtevala, da se zavežejo prispevati vsaj kovača na mesec za »Prosvetni dom«, ker da je še veliko dolga na njemu (mogoče tudi še manjkajo novi kroji za slovenske fante?). Delavka je odklonila poziv. Par dni nato je isto delavko nagovarjal neki gospod, češ, ti dobro zaslužiš, zato lahko daš kovača na mesec. — Delavka se otepa, češ, naj dajo tisti, ki imajo od »Prosvetnega doma« koristi. In še ni bilo miru. Priromal je odposlanec višjih gospodov k imenovani delavki na dom: »Dajte, za božjo voljo, nikar se ne pustite tako prositi, saj to ni tako hudo, ako daste kovača na mesec!« Delavka se ga je s težavo obranila. Gospod pa je potem trkal na dobra srca rdečkarjev ter navijal svojo lajno: »Darujte, ne bodite tako trdi. Glejte, eden izmed vaših tovarišev v tovarni je dal pa jurja...« Gospodje, ne obračajte se na rdečkarje za podpore, na katere tako radi kličete grom in peklo. Pustite nas pri miru. Delavci in delavke, vi pa se učite na teh primerih, kako je treba delati pošteno in za našo stvar, za našo »Delavsko Politiko«, za organizacijo.

Studenci pri Mariboru

Gostovanje diletantov s Tezna. Dilentanti »Vzajemnosti« s Tezna bodo vpriporili v nedeljo, dne 6. marca t. l. s pričetkom ob pol 5. uri pop. v dvorani g. Mraza »Skapinove zvižgače«.

Ljubljana

Spremembe v občinskem svetu. »V 18. števil. Vašega c. lista ste prinesli pod oznako »Spremembe v občinskem svetu« v Ljubljani notico, iz katere bi se dalo sklepati, da sem bil svojega mesta v tem svetu proti svoji volji razrešen. Sicer bi tudi

Maribor

Kdo so oni nacionalni odvetniki in drugi zastopniki? Poslanec dr. Jančič naj pove imena

»Jutro« z dne 3. marca:

»Poslanec dr. Ivan Jančič je najprej govoril v narodni skupščini o zaposlitvi tujcev v naših obmejnih krajih. Ta problem ne interesira obmejnega prebivalstva le materialno, nego tudi moralno in nacionalno. Preko tujih »strokovnjakov« se v slovenskih obmejnih krajih čisto širi nemška propaganda. Slovenski delavci in drugi nameščenci morajo s temi strokovnjaki občeati nemško in se pri tem prepogosto navzamejo tudi tujega duha. Mnogi tujci tudi nedopustno postopajo z domačim delavstvom. Sodišča, jih obsojajo, odvetniki in drugi (?) pa jih spet rešujejo iz zaga, tako da ostajajo na svojih mestih, med tem, ko mora domača mladina zaman čakati na službo.«

Več »Jutro« in dr. Jančič ne povesta. Prepričani smo pa, da g. dr. Jančič ni govoril kar tako tja v en dan, kakor se pravi, skozi okno, da bi se potem potom »Jutro« pokazal lepega pred nacionalno javnostjo, ampak, da je imel pri tem pred oč-

proti taki razrešitvi ne imel ničesar, vendar pa prosim, da objavite, da sem že aprila 1936. pisмено stavil svoje mesto v občinskem svetu na razpolago. Z zahvalo in odličnim spoštovanjem dr. Milan Korun.

mi gotove dejanske obstoječe osebnosti in imena iz Maribora, prav svoje tovariše, ker je tudi sam advokat. Potrebno je radi tega radi javne morale in časti neprizadehtih odvetnikov, da g. poslanec dr. Jančič konkretno iznese v javnost imena onih odvetnikov in »drugih«, ki rešujejo takšne inozemce iz zagat s tolikim uspehom, da ostajajo na svojih mestih in odjedajo kruh domači mladini. Potem se bo vsaj vedelo, kdo je v Mariboru res nacionalen in kdo istočasno, ko se bje na svoja nacionalna prsa in morda istočasno psuje marksiste z nemškutarji, služi težke tisočake, da nemške nacionalce rešuje iz zagate in jim pomaga, da odjedajo slovenski mladini kruh.

Torej na dan z imeni, g. poslanec dr. Jančič! Če pa taki odvetniki in »drugi« ne obstojajo, je seveda tudi dolžnost g. dr. Jančiča, da to javno pove, ali pa če so morda taki odvetniki drugod in ne v Mariboru.

Začetek zaupniškega tečaja

V torek, dne 8. marca ob 19. uri je začetek zaupniškega tečaja.

Vsi prijavljeni zaupniki naj pridejo zanesljivo. Za prijavo je še čas ter pozivamo ostale, da to storijo, ker bo tečaj zanimiv za vsakogar. KMO.

Občni zbor »Vzajemnosti« v Mariboru se bo vršil v sredo, dne 9. marca t. l. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice, Sodna ul. 9-II. Dnevni red: 1. Poročilo odbora: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika, d) odsekov in d) nadzorstva; 2. volitev novega odbora in nadzorstva in 3. razno. Vse člane vabimo, da se tega občnega zbora zanesljivo udeležijo. — Odbor.

Privilegirano blato. Zadnjič je napisal nek lokalni časopis, da je mariborska promenada najlepša v Evropi. Kdor še ni bil dalje kot do Počehove ali do Zerkovca, ta bo to verjel, drugi pa ne. Toda kar to lepo promenado kazi, je tisto privilegirano blato ob mokrih dneh na prehodu iz Aleksandrove v Prešernovo ulico. To blato je v posebni časti, kajti, ako bi bil tisti košček Prešernove ulice asfaltiran ali vsaj tlakovan, tedaj bi sprehajalec lahko iz Glavnega trga pa do kolodvora ali celo do Tomšičevega drevoreda dospel ne, da bi mu bilo le enkrat treba stopiti v blato. Ljudje se vprašujejo, zakaj se tistega prehoda ne tlakuje. Stvar je pa ta-le: Sv. Birokracij je strog in se drži točno »budžeta« in ni kriv, če so gospodje v III. odseku pozabili na tisti košček »lepe« promenade. Nič ne pomaga, če ležijo cele gomile tlakovnih kock v stranskih ulicah ter čakajo na uporabo. Kar ni predvideno ter dovoljeno, to se ne sme narediti. Kajti, red mora biti, pa če se pogreznje v blatu. Ravno na tem mestu je vhod na prireditveni prostor »Mariborskega tedna« in mislimo, da bi ne bilo napačno, če bi se uredilo ne samo omenjeni prehod, temveč vse ulice do Razlagove. Mnenja smo, da prireditve »Mariborskega tedna« toliko nesejo mestni občini, da bi se izplačalo to storiti. Saj se toliko govori in piše o pospeševanju tujkega prometa in zato bi bilo treba pokazati v tem oziru nekoliko doslednosti ter hišo ocediti vsaj pred pragom! — Sprehajalec z »najlepše« promenade!

Celje

Predavanje o Baskih, ki bi se bilo moralo vršiti v petek, dne 4. t. m., je preloženo na 9. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice. Predaval bo g. prof. Kocbek iz Ljubljane. Predavanje priredi Jug. akadem. društvo. Za to zanimivo predavanje vlada mnogo zanimanja. Prireditelji vabijo tudi delavstvo, da se predavanja udeleži v čim večjem številu.

O Čehoslovaški v vojni in miru bo predaval konzul Čehoslovaške republike iz Ljubljane, Minovsky, v sredo, dne 9. t. m. v hotelu »Union« ob pol 9. uri zvečer. Čehoslovaška republika, ta otok svobode, reda in človeškega dostojanstva je vzor vse-

Pečovnik pri Celju

Izid zaupniških volitev jih peče, zato so se oglasili modri v svoji »Pravdi« in pravijo, da rudarji niso volili ZRJ, ampak s. Papeža, ki pa da ni dobil 94 glasov, ampak samo 62. Mi tega nismo nikoli trdili, da je s. Papež dobil 94 glasov, ampak 62 in s. Božnik, kot namestnik 32, torej skupno 94 glasov. Pa tudi 8 glasov za Slapnika in 19 za Rateja so oddali razredno zavedni rudarji. Vsekakor pa za NSZ in njen program ni bilo oddanih več kot 13 glasov, kolikor jih je dobil njihov kandidat Zobec.

Občni zbor podružnice Splošne delavske strokovne zveze

V nedeljo, dne 6. marca s začetkom ob 9. uri dop. se bo vršil v Delavski zbornici občni zbor podružnice SDSZJ.

Poročal bo tudi centralni tajnik s. Jakomin. Udeležba za člane obvezna.

Odbor.

Delavsko društvo »Detoljub« je imelo svoj redni letni občni zbor minulo soboto v društvenem lokalni, ki je prav lepo uspel. Udeležba bi sicer lahko bila mnogo večja, zlasti ako se upošteva važno vzgojno nalogo, ki jo vrši društvo in bi bilo želeli, da roditelji, zlasti pa delavski zaupniki in funkcionarji v večji meri podpirajo stremenje društva. Občni zbor je otvoril in vodil s. Jelen, ki je podal kratko poslovno poročilo, tajniško poročilo je podala s. Nekovarjeva, blagajniško s. Novakova, poročilo gospodarja s. Prates, v imenu kontrole pa je poročala s. Javnikarjeva. Pri volitvah novega odbora je bil odbor izpolnjen, naker je občni zbor razpravljal še o smernicah bodočega dela. Želimo društvu uspešnega delovanja v korist dece in priporočamo vsemu delavstvu, da društvu v njegovem delovanju podpira!

K obisku mariborskega muzeja, katerega organizira mariborska »Vzajemnost« za v nedeljo, dne 6. t. m. ob pol 10. uri, so vabljeni razen članov naše »Vzajemnosti« tudi člani okoliških »Vzajemnosti« ter člani strokovnih in ostalih bratskih društev. Zbirališče pred Delavsko zbornico ob 9. uri. Muzej bo razkazoval in dajal pojasnila g. prof. Baš.

I. kolesarsko društvo tekstilnih delavcev naznanja, da se bo vršil v nedeljo, dne 6. t. l. 4. redni občni zbor v društvenem lokalni. Meljska cesta 10. Začetek ob 15. uri. Vsi in točno!

Odbor.

13. redni letni občni zbor Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru se bo vršil v nedeljo, dne 6. marca t. l. s pričetkom ob 15. uri v Gambrinovi dvorani. Vabljeni vsi člani, ki naj se občnega zbora udeležijo v spremstvu svojcev. Po občnem zboru se bo vršila prosta zabava.

Redni občni zbor Društva združenih gojiteljev malih živali v Mariboru bo dne 6. marca t. l. ob 14. uri v gostilni Furlan, Tržaška cesta št. 1.

KINO DOM, CELJE

5.—7. marca: »Princesa koral« (Die Korallenprinzessin). — 8.—10. marca: »Mr. Dolar na Dunaju« (Glückliche Ehe der Welt). — 11.—12. marca: »Broadway Melodie 1938« v nemškem jeziku.

Volili so pa to pot samo tisti, ki imajo volilno pravico in teh je precej manj, kot pa je rudarjev. NSZ je lahko ponosna na svoje, ki so se svoje zavednosti in nastopu proti sodelavcem naučili za časa — Jevtičevega režima, od glavnega faktorja plave organizacije. Ako ima NSZ tako sposobne ljudi, ki lahko takoj pomagajo delavstvu, potem naj jih ne skriva, ampak že enkrat spusti na svetlo. Jasno je, da bodo taki ljudje najboljša reklama za plavo organizacijo, ker sicer kljub pogovoru, »plava« ne vleče.

Ptuj

Proračunska seja mestnega sveta

se je vršila pretekli četrtek. Slišali smo, da znaša proračun, ki je sestavljen v znamenju skrajne štednje nekaj nad 3 milijone dinarjev in je le za Din 35.000 nižji od lanskega leta ter, kakor je ugotovil m. s. g. B., petkrat nižji v primeru s proračunom iz predvojnne dobe, kar nazorno prikazuje sedanje gospodarsko stanje našega mesta. Bistvenih izprememb pri raznih postavkah ni in, če se je marsikaj izpustilo, se je to moralo storiti, ker se prebivalstva ne more bolj obremeniti. Čisto pravilno je m. s. B. orisal nevzdržno stanje naših cest, potrebo po vodovodu in kanalizaciji in drugo, kar ovira razvoj našega mesta. M. s. dr. V. je vprašal, kdo je kriv, da se industrija ogiblje našega mesta in da od javnih dajatev ne dobi Ptuj povrnjenega odgovarjajočega zneska. — Proti 5 odstotnemu zvišanju indirektnih davkov za javna dela in itak minimalni postavki za podporo brezposelnim se je pritožilo združenje trgovcev, češ, da teh bremen ne morejo prenesti davkoplačevalci in naj prispeva Ljubljana iz bednostnega fonda Din 20.000. — Ni se pa nič govorilo o stanovanjski bedi in o odpomoči, kakor so jo predlagale tukajšnje strokovne organizacije. (Kar je bilo nedavno objavljeno, op. p.) in tudi ne o obljubljenem posojilu, ki bi ga dala Borza dela za zgradbo zdravstvenega doma. — 15 milijonov dinarjev se je zadnja leta dalo posojila raznim mestom in še v decembru l. l. je dobilo mesto Osijek 1.200.000 dinarjev posojila, le naš starodavni Ptuj ne sme biti deležen kake pomoči, katera bi dvignila ugled mesta in koristila vsestransko splošnem interesom prebivalstva. — Seveda je bil proračun soglasno sprejet. — ac —

5 redni občni zbor podružnice Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije bo dne 7. t. m. s pričetkom ob 5. uri pop. v društvenih lokalih v Panonski ulici. Člani, pridite vsi!

L. prosvetni večer pripravlja »Vzajemnost« za dne 5. marca t. l. Na sporedu bodo recitacije pesmi čehoslovaškega pesnika Bezruča in Mile Klopčiča, nastopijo pa tudi pevci in tamburaši.

Velenje

Naš poslanec se udeleži. Naš slovenjgraški srez je srečen, ker ima svojega poslanca, o čigar delovanju izvemmo tudi včasih iz raznih časopisov, če že od njega samega ne moremo, ker ne najde poti med nas, zlasti ne med nas rudarje. Nekaj časa je izgledalo, da je popolnoma solidaren z g. Jevtičem. Potem pa smo začeli opaziti razne izpremembe, ki jih je tudi treba za beležiti v izpremembi polnem življenju našega poslanca, v spominu poznim rodovom. Zadnjič, ko je bilo v parlamentu glasovanje za konkordat, smo čitali, da se je naš poslanec — vzdrljal glasovanja. Ne da, ne ne, da se nikomur ne zameriš. Ko pa je sedaj prišel v razpravo proračun, smo videli našega poslanca, da je možato stopil iz rezerve. Ne vemo, kaj ga je k temu napotilo: kakšnih izjav ni dal niti v skupščini, pa tudi sicer ne, da bi bili mi kaj slišali, samo brali smo, da je glasoval za državni proračun. Ne vemo ali skupaj z Jevtičem ali brez Jevtiča, vsekakor glasoval je in sedaj je najbrž sam radoveden na odmev in mi z njim. Vidite, naš poslanec niso bili zastojni diplomat in kar nič se ne bi čudili, če bi zopet postali, sebi v breme, domovini v korist, nam v ponos!

Ruše

Plačilna stanica I. Delavskega kolesarskega osrednjega društva za dravsko banovino v Mariboru priredi v soboto, dne 5. marca t. l. ob 20. uri v gostilni »Magdic« članski sestanek, na katerem bo predsednik s. Perko Edgar iz Maribora poročal o pomenu in o potrebi delavskega kolesarskega športa. Člani, pridite vsi!

Sv. Lovrenc na Pohorju

Pevski zbor kovačev se je predstavil. Sele pred par tedni smo poročali, da se je osnoval pod našo mlado podružnico »Vzajemnosti« pevski zbor. Že preteklo soboto se je na veselici kovačev tukajšnje tovarne kos pokazal mladi pevski zbor pred javnostjo. Nabito polna dvorana gostilne »Jelen« je bila najboljši dokaz priljubljenosti naših pevcev, ki so v splošno začudenje zapeli že celo vrsto narodnih pesni, na čelu s svojo kovaško himno: »Trije kovači, postopachi...« Vse pesmi so silno ugažale, posebno tudi slovaška narodna: »Teče voda, teče...«, ki je bila najpriljubljenejša pesem pokojnega prezidenta ČSR T. G. Masaryka, o katerem smo tudi imeli v Sv. Lovrencu podučno predavanje. Pevskemu odseku čestitamo na tem prvem uspehu in mu želimo tudi v bodoče tak napredek. Osnoval se je tudi že tamburaški zbor, ki bo kmalu začel z vajami. To bo v naprej temelj našega prosvetnega dela med delavstvom tu pod Pohorjem.

Guštanj

»Županova Micka«. »Vzajemnost« uprizarji dne 6. marca s pričetkom ob 8. uri zvečer v »Sokolskem domu« veseloigro »Županova Micka« v 2. dejanjih, s pevskim koncertom. Vstopnina običajna. Sodrugi in sodrugi ter delavstvu naklonjena javnost, iskreno vabljeni! Družnost! Odbor.

Uredniški kotiček

B. F. Vitanje: Avstrijski šiling notira povprečno Din 8.60 za 1 šiling.

Klerofašizem je zaigral neodvisnost Avstrije

Kaj namerava Nemčija z Avstrijo?

Vznemirjenje je v Avstriji silno naraslo. Protestni shodi, manifestacije fašistov in patriotske fronte se vrste. Nemški tisk se pa ne razburja. Čaka in opazuje dogodke. Taktika je zanimiva.

Tudi pred pričetkom oboroževanja, pred zasedbo Porurja, pred kršitvijo raznih mednarodnih pogodb in pred izstopom iz Društva narodov se je nemški fašizem tiho pripravljaj in nato udaril po pogodbah in mednarodnem pravu.

Ali morda tudi sedaj Nemčija le čaka na ugoden trenutek?

Z diktatom avstrijskemu kanclerju je bil storjen začetek.

V Avstriji so dobili nacisti več svobode, pomiloščeni so bili.

Sedaj bodo vršili nadaljnje delo, ki ga ne bo moglo popolnoma zavreči niti 3000 zborovanih, ki jih sklicujejo kanclerjevi pristaši. Nemci smatrajo Avstrijce za svojo manjšino in ni izključeno, da se odločijo za podporo te manjšine in za oboroženo intervencijo.

Kaj pa Mala antanta in velesile?

Mala antanta zagovarja v zmislu

verzajlske mirovne pododbe neodvisnost Avstrije. Na istem stališču je zlasti tudi Francija in celo Anglija je prej in še sedaj zagovarjala neodvisnost Avstrije.

Najbolj prizadeta je pa pri tem vprašanju Čehoslovaška republika, ker bi z osvojitvijo Avstrije po Nemčiji prišla v klešče ter bi se izzivanje republike samo povečalo in poostrišlo. Države male antante in zahodne velesile so ne le po mednarodnih pogodbah, ampak tudi iz golih političnih razlogov dolžne ščititi neodvisnost Avstrije, ker bi sicer utegnili priti do težkega konflikta.

Hitlerjevci v napadu

V Gradcu so bile te dni velike manifestacije nacistov, ki so prišli pozdravit svojega voditelja — notranjega ministra. Prireditve bi bile zavzele še večji obseg, da ni vlada z vojaštvom iz Gradiščanskega zaprla vsehi dohodov v mesto in prepričala udeležbe okoličanov.

Hitlerjevcem je dovoljen njihov pozdrav in nošenje znakov kljuka-stega križa.

Orient-ekspres v brzovlak

Po srečnem naključju preprečena strašna železniška nesreča

Član našega uredništva, ki je bil očividec železniške nesreče pri Ivanič Gradu opisuje dogodek tako-le:

Potniki, ki so potovali v noči od 1. na 2. marca z brzovlakom iz Zagreba proti Beogradu so preživeli noč v silnem razburjenju.

Vlak je odvozil iz Zagreba z eno-urno zamudo. Zakrivilo je to zamudo dejstvo, da so železniški uslužbenci šele po sestavi garniture ugotovili, da najbrž ni sposobna za vožnjo. Po dolgem popravljanju, poskusih in prerekanju je vlak, kateremu je bil priključen tudi salonski voz ministra Djordjevića, vendarle krenil na pot.

Ne dolgo potem je krenil s postaje tudi orient-ekspres, ki normalno ob tem času vozi proti Beogradu, vendar pa z 20 km večjo brzino na uro, kot brzi vlak.

Nesreča je hotela, da je brzovlak pred uvoznim signalom na postaji Ivanič Grad obtičal. Vlakospremno osebje, ki je poskakalo z vlaka je v tem hipu začulo izza ovinka sicer ravne proge ropot prihajajočega orient-ekspresa, ki bi po mnenju službujočega uradnika na eni izmed prejšnjih postaj, moral prehiteti brzovlak v postaji Ivanič Grad. Spre-

vodniki so tekli orient-ekspresu naproti, ki se je v diru 70 km na uro isti hip prikazal izza ovinka in čigar strojevodja je jedva še opazil rdečo luč na zadnjem vagonu brzovlaka. Duhaprisotnosti strojevodje orient-ekspresa je zahvaliti, da je takoj zavrl z vso silo, vendar pa na razdaljo dobrih par sto metrov ni mogel več popolnoma zaustaviti silne teže. Orient-ekspres se je zaletel v zadnji voz brzovlaka. Trčenje je povzročilo paniko med potniki, ki so dremajoči popadali s sedežev in klopi in obležali pokopani pod večjo ali manjšo težo kovčegov in razne prtljage.

Mnogi so dobili precejšnje udarce in podplutbe po obrazu in ostalih delih telesa. Hujših poškodb k sreči ni bilo nobenih, le en sprevoznik orient-ekspresa se je resneje poškodoval na glavi.

Lokomotiva ekspresa je imela vse skrivljene odbijače in odletelo je precej vijakov na raznih mestih. Od brzovlaka pa so bili poškodovani in nesposobni za vožnjo prvi vozovi: prtljažni in poštni voz ter en Pulmanov voz so morali takoj izpreči. Lokomotiva je s težavo in brzino 25 km na uro privlekla brzi voz do Novske, kjer so potem zamenjali še lokomotivo in še en Pulmanov voz.

Orient ekspres je imel pa še to smolo, da je na kretnici v Ivanič Gradu skočil s tira priprežni voz lokomotive za vodo in premog, vsled česar so morali peljati kompozicijo ekspresa nazaj v Zagreb in od tam preko Siska v Beograd.

Le golemu naključju in zlasti dejstvu, da ni bilo mogle, se je zahvaliti, da se ni zgodila grozna nesreča. Izostalo pa bi bilo tudi to, ako bi bili iz Zagreba poslani na pot kompozicijo, ki bi ne bila pokvarjena, oz. bi kljub nekoliko daljši zamudi vsaj počakali, da bi bil orient-ekspres odpeljal pred brzovlakom, v najsrajnejšem slučaju pa, da bi bili določili, da prehitijo orient-ekspres brzi voz že na postaji Dugo Selo in ne v Ivanič Gradu.

V Novski je prišel v brzi voz tudi zdravnik, ki pa si je samo zapisal posamezne poškodbe, ki so utrpeli vidnejše poškodbe. Pričakovali bi, da bi bilo poskrbljeno za kakšne obkladke ali slično (n. pr. ženi, ki je vsled udarca imela vse oko modro in silno zatčeno, pa ni dobila drugega kot zagotovilo, da bo v par tednih stvar dobra).

Potujoče občinstvo ima pravico zahtevati, da se s strani železniške uprave polaga več pažnje življenju in zdravju ljudi ter da se zlasti odpravi nepotrebno prehitivanje vlakov, kadar gre za diferenco samo par minut, kakor v tem slučaju.

Ves razvoj dogodkov v Avstriji kaže, da je dr. Schuschnigg, kot predstavnik klerofašizma v Berchtesgadeni kapituliral pred Hitlerjem in da je bil njegov govor v parlamentu o neodvisnosti Avstrije res samo labodji spev.

Klerofašizmu se bo grdo osvetil februarski zločin iz l. 1934!

Kočevje

Strašno smo jim na poti. V št. 8 »Delavske Pravice« poroča dopisnik iz Kočevja o razmerah med tukajšnjim delavstvom. Namiguje, da bo pri prihodnjih volitvah tudi mala sprememba. Potem bodo pač sedanjim zaupniki polagali težak račun zaradi terorja, ki ga izvajajo nad delavstvom. Omenja, da so tu tri organizacije, ki se med seboj ribajo in je malo izgleda na uspeh. To je žal resnično in dopisnik ubira pri tem čudne strune ter gode zraven, kot da je kriva temu nesoglasju naša stran. Kdor kaj takega trdi, grdo laže. Res pa je, da nesloga slabi našo moč. Čast strokovnim organizacijam, ki jim je dobrobit delavstva res nad vse. Pri kršč. socialcih tu v rudniku naj bi bili ljudje na čelu, ki ne bi svojih osebnih prepričkov prenašali v strokovni pokret. Priporočali bi omenjenemu dopisniku, da ima pred očmi pregovor: kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima. Prišel bo do spoznanja, da ta tretji nismo niti mi, niti on. Njegova skupina ima varuha, ki res po očetovsko skrbi za njih in jim sije lepše sonce kot nam, ki nas slika kakor zmaje. Vsa duhovitost njegova pa se zrcali v tem, ko pravi, da če bi ne bil Nace sposoben izboljšati delavskih razmer, bi bil pa Frtaučkov Gustl. Pozabil je pri vsej svoji gorečnosti še na Kurenčkovo Nežko, katere vlogo naj kar sam prevzame, klepetljast je dovolj. Če misli, da njegove modrosti nihče ne preskoči, pa naj nadaljuje, potem homo morda rekli še kaj drugega. — Rudar.

Strojniki in kurjači pridite na predavanje višjega strojniškega tečaja, ki bo v nedeljo, dne 6. marca ob pol 12. uri v posvetovalnici mestne občine. Pomnožimo si naše znanje o novih parnih napravah. Vabimo vse tovariše, da se predavanja sigurno udeležijo! Pododbor strojnikov in kurjačev. Redni letni občni zbor podružnice Zveze rudarjev Jugoslavije se bo vršil v nedeljo, dne 6. marca s pričetkom točno ob pol 10. uri dopoldne v prostorih gostilne s. Nikoliča Šimeta. Navzoč bo tudi delegat centralne. Člani, udeležite se ga vsi! Družnost! Odbor.

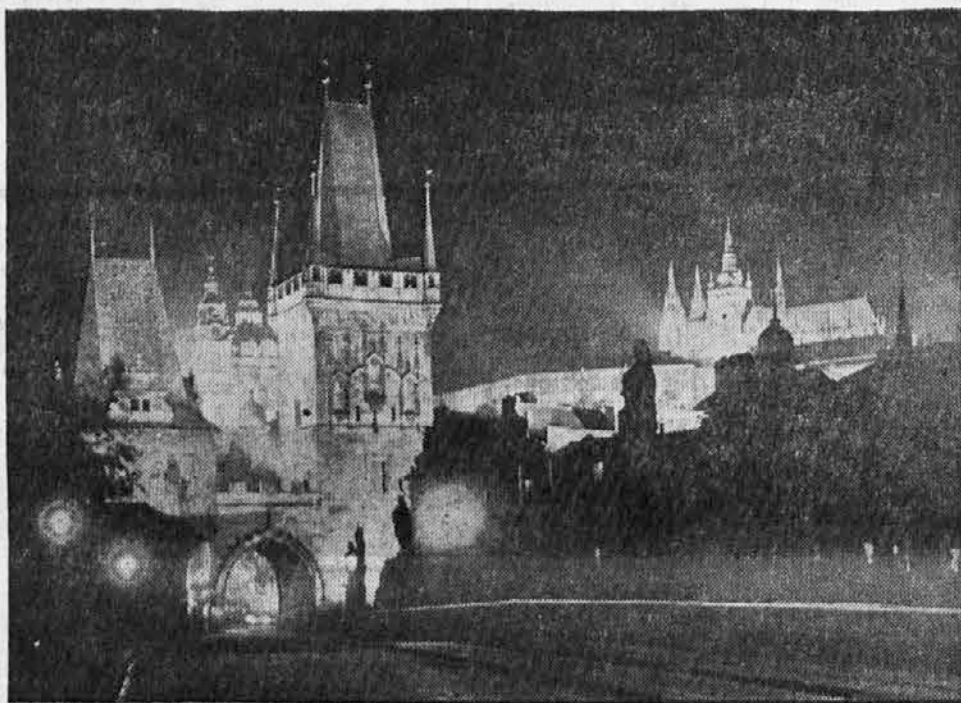
Mežica

Rudarsko zborovanje sklicuje podružnica Zveze rudarjev Jugoslavije v Mežici za v nedeljo, dne 6. marca ob 9. uri dopoldne v zgornjih prostorih gostilne g. Toffa. Dnevni red: poročilo o novem pravilniku in sanaciji Bratovske skladnice. Poroča s. Pliberšek Franc iz Trbovelj. Ker je dnevni red jako važen, se udeležite zborovanja vsi rudarji in rudarske žene.

Jesenice

Nedeljska zdravniška služba v marcu za vse družinske člane bratovske skladnice, brez razlike na njih bivališče je odredena tako-le: 6., 19. in 27. marca g. dr. Keržan Bartol, 13. in 20. marca g. dr. Čeh Milan.

Zvočni kino Radio predvaja v soboto, nedeljo in ponedeljek ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) vefilm »Sherlock Holmes« s H. Albersom in Hansi Knoteckovo v glavni vlogi. Med dodatki risana šala in Paramountov zvočni tednik. — Sledi vefilm »Pota ljubezni«.

„ZLATA PRAGA“

nazivajo glavno mesto Čehoslovaške republike. Sestdnevni izlet, ki ga pripravljamo v začetku junija t. l. bo omogočil udeležencem ogled tega lepega mesta, poleg tega pa bodo izletniki lahko prisostvovali velikim socialističnim svečanostim, ki se bodo

takrat vršile v Pragi. Izlet bo toraj zanimiv in tudi poučen. Za potovanje z avtomobilom po nizki ceni pa se mora prijaviti vsaj 30 udeležencev. Zato vabimo vse zainteresirane, da se takoj prijavijo, ker se na poznejše prijave ne bo mogoče ozirati.

Delavski pravni svetovalec

Članski deleži pri zadrugi (Velenje)

Vprašanje: Bil sem član Konz. dr. za Slov. že od leta 1919. in sem takrat plačal članski delež v znesku K 50.— Sedaj me društvo toži, da moram plačati še za delež Din 287.— Ali upravičeno, ko nisem podpisal sedanjih društvenih pravil, v katerih je določen delež z zneskom Din 300?

Odgovor: Dodatni delež boste morali plačati, ker so bili sklepi občnih zborov, na katerih je bil delež zvišan, obvezen tudi za Vas, dokler ste bili član društva.

Ali ima pravico do nadurne mezde natakari, ki je bil zaposlen v hotelu samo v času sezone?

Pravico do take mezde imate, ako obratuje hotel celo leto in če niste ob izstopu že podpisali izjave, s katero ste potrdili, da ste dobili plačilo tudi za nadure.

Odpust zaupnikov (Celje)

Vprašanje: V podjetju »Apnenik« so obratovali do 15. januarja, ko so bile volitve delavskih zaupnikov. Takrat so obrat ustavili in obdržali samo 7 mož. Nato so sprejeli zopet 20 mož in potem še 4, tako da imajo sedaj že 24 zaposlenih. Kljub temu pa so znanj še trije zaupniki, čeprav so zaposleni celo samci. Ali je takšno postopanje zakonito?

Odgovor: Sodišča so v smislu § 119 zakona o zaščiti delavcev že ponovno odločila, da delodajalec zaupnika ne sme odpustiti, dokler ima zanj delo, ker se sicer smatra, da ga preganja radi vršenja zaupniških dolžnosti. Ob redukciji gre iz podjetja zadnji zaupnik. Če je podjetje mesto zaupnikov zaposlovalo druge, mora za ta čas plačati zaupnikom, kakor bi delali. Obrnite se tozadevno za posredovanje na Delavsko zbornico, ki je prva poklicana za zaščito zaupnikov.

Din 4000.— za prevžitek matere (Celje)

Na Vaše vprašanje bomo odgovorili, ko boste poravnali svoj dolg pri »Delavski Politiki«.

Zastaranje meničnega dolga (Rogaška Slatina)

Ste na dolgu z naročnino »Delavske Politike« od 1. januarja t. l. naprej. Odgovarjamo le plačnikom naročnine.

Članstvo v uradniškem društvu (Črna)

Vprašanje: Bil sem do leta 1920. zavarovan pri nekem uradniškem društvu na Dunaju in sem plačeval prispevke do leta 1920., pozneje pa ne več. Ali lahko sedaj zahtevam od društva povračilo plačanih prispevkov?

Odgovor: Povračilo prispevkov boste mogli doseči le, če dotično društvo še obstoja in če je po društvenih pravilih določeno, da se prispevki vrnejo onim članom, ki iz društva izstopijo, odnosno prenehajo plačevati prispevke.

Brezposelna podpora (Mežica)

Vprašanje: Od borze dela sem dobil samo enkratno brezposelno podporo. Skrbeti moram za mater in dva otroka in nimam nikake imovine, ne dohodkov. Kam naj se sedaj obrnem?

Odgovor: Če nimate niti imovine, niti dohodkov, je dolžna za Vas, kakor za Vaše otroke, skrbeti Vaša pristojna občina, enako tudi za Vašo mater njena pristojna občina.

Službena pogodba (isti)

Vprašanje: V časopisu sem čital oglas, da neko podjetje išče delavce. Ponudil sem se podjetju, ki mi je odpisalo, naj se predstavim osebno. Odpeljal sem se na to tisti kraj ter se z lastnikom podjetja dogovoril, da me vzame v službo. Pogodila sva se tudi za plačo in se zmenila, da nastopim službo čez 6 dni. Doma sem nato prejel dopis podjetnika, da me ne rabi. Ali lahko zahtevam kako odškodnino?

Odgovor: Zahtevate lahko mezdo za 14-dnevno odpovedno dobo in povračilo potnih stroškov.